

A nemzet hű szolgája.

Városunk nagy vendége gróf Bethlen István nevezte így magát Kecskeméten, amikor a város polgári oklevelét átnyújtották neki. Nézzük meg ennek a hűséges szolgának a munkakönyvét. Őt esztendője szolgálja a legnehezebb viszonyok mellett ezt a Trianonban összetört országot s amikor átvette a kormány kerekét olyan zavaros állapotokat talált, amelyekből szinte látni sem lehetett a kivezető utat. Amilyen felfordult világ lehet egy országban veszett háború és forradalmak után, az mind fellelhető volt a trianoni Magyarországon. A jogrend önbiráskodások és bombamerényletek martalékává lett. Feleltelen egyének büntető expedíciókat folytattak, elvitathatatlanul a kommun reakciójaként s a letargiában esett nemzet bágyadt pesszimizmusával magábaesve busongott, de szinte megmozdithatatlanul tehetetlen volt. Olyan embernek kellett jönni, mint gróf Bethlen István, hogy életet verjen az elszibbadt magyar társadalomba s amikor ezt sikerrel elvégezte a sötétlétést áttörte a nemzeti öntudat becsületes optimizmusának reménysugara, akkor a nemzet hű szolgája a dolog nyeléhez fogott. Szinte a mohicsata és a mohácsi vész utáni időkre emlékeztető pusztulásából kellett ujjafermentenünk országunkat, mert az állam kincstára teljesen üres volt s üzemét csak úgy tudta némileg fenntartani, hogy állandóan nyomatta a földözetlen bankjegyeket. Ha őt esztendő elmúltával a nemzet hűséges szolgája Kecskeméten arra hivatkozik, hogy a romok eltakarítása, a jogrend, konszolidáció biztosítása és a gazdasági helyzet szanalása nem az ő érdeme, hanem áthárítja azt a magyar nemzetre, ez szép gesztus és szerény kijelentés, de mindamellett, hogy ismerjük nemzetünknek ezekben a nehéz időkben tanúsított áldozatkészséget és szinte példátlanul álló teherviselését, amit zugolódás nélkül, az ország soráért tett, mégis meg kell állapítani, hogy ez az érdemeken nem szűkölködő s eredményekben dus magyar társadalom borzasztó tévelygésekben volt, mert sóvárogta bár a bajokból kivezető utat, de a csalitok és bozótok között nem tudta mindaddig felfedezni a helyes irányt, míg gróf Bethlen István, nemzetünknek ez a hűséges szolgája, át nem vette a kormány kerekét. Ez a kiváló férfiú teljesen érdemes volt arra, hogy Salgótarján város oly kitűnő lelkesedéssel ünnepelje. Őt esztendő nem nagy idő egy nemzet életében, de rendkívül hosszú akkor, ha olyan rossz viszonyok között kell azon keresztüljárni, mint ami most fejünk felett elmúlt. Őt esztendővel ezelőtt az államcsőd szelén álltunk. Azóta gazdasági helyzetünk teljesen megváltozott. Megingathatatlanul stabil pénzünk van, államháztartásunk egyensulya kimozdithatatlan, a jogrend és konszolidáció biztos kezekbe van fektetve, bírói tekintély az őt megillető püdesztára helyeztetett, megindult a munka s annak van már gyümölcse. Nagyon jól tudja a magyar nemzet, hogy mindezt gróf

Bethlen Istvánnak köszönheti, aki szerényen azt mondotta: én csak eszköz voltam a nemzet kezében, az érdem őt illeti. Az a férfiú, aki

nemzete iránt ily hálával és hűséggel viseltetik, megérdemli, hogy bizalmát továbbra is biztosítsa számára s nemcsak engedi, de egye-

nesen megbizja azzal, hogy az általa megkezdett uton vezesse tovább országunk ügyeit a boldog feltámasztás révébe.

Dr. Sztranyavszky Sándor programbeszéde.

Bethlen István gróf országos jelentőségű beszéde.

Jelölő gyűlés.

F. hó 21-én a piactéren ezrek és ezrek gyülekeztek a jelölő gyűléseményeinek szemlélésére s a kedves jelölt első szavainak meghallgatására.

Róth Flóris bányafőtanácsos néhány szóban megnyitotta az acélgári zenekar által eljátszott Hisekegy után a jelölő gyűlést és javasolta hogy a képviselő jelöltet egy 15 tagú küldöttség hívja meg a jelölő gyűlésre.

A küldöttség csakhamar visszatért a városházáról élén a nagy ovációval fogadott képviselőjelölttel Dr. Sztranyavszky Sándorral.

A szünni nem akaró ováció után Róth Flóris mint a jelölő gyűlés elnöke Salgótarján minden problémáját felölölő beszédében kérte föl a jelöltet, a jelöltség elvállalására.

Dr. Sztranyavszky Sándor hatalmas orgánájának egész szépségét szárnyalni engedte és döngő hangja, kerek mondatának igazsága visszaverődött a széles tér határaitól.

Nem programot jött adni, azt néhány napon belül fogja megtenni. Ma csak a lelke világából akart néhány sugarat hozni ide. Nem harcot jött vívni, hanem önmagát feláldozni. Sokan kérdezhetik, hogy miért éppen e kerületet választotta, midőn nem kis gond nehezédik most a vállára. Egyrészt azért tette ezt, mert a nehéz feladatok teljesítése elől nem szokott kitérni, de döntő befolyással volt ezen elhatározására az, hogy őt évi főispánsága alatt összefort a lelke a salgótarjáni választó polgárság lelkével ez pedig onnan ered, hogy midőn először jött ide nem ígéreket tett, hanem a szemekbe és lelkébe tekintett. S akkor amidőn a szemnek mélyére tekintett úgy látta, hogy itt a lelkek mélyén megvan az a talantum, amely szükséges, hogy a lelkeket az eddigi nehéz helyzetből kiemeljük. Őt év alatt tettekkel bizonyította a Salgótarján iránti bizodalmit.

Nem azért jött, hogy mandátumért könyörögjön, hanem, hogy a szeretetnek viszhangot adjon, hogy kísérletet te-

gyen, hogy itt ahol a gyűlöletnek lángja legmagasabban lobogott, megtudja e alapozni az egyetértés új útjait.

Régóta törekedtek arra, hogy a magyar munkást szembeállítsák a magyar polgárral. Azonban a nap egy sugara ide is elhatolt, megértette a magyar munkás is hogy, aki e földön született, nem tagadhatja le a magyar voltát. Az egész világon keresztül vonul most a munkásság nemzeti alapra való helyezkedésének áramlata, csak a magyar munkás volna ezalól kivétel? Allitja, hogy elválaszthatatlan ettől a rögtől az az ember, aki itt született!

Bizalommal a munka sikerében mindenkit arra kér, hogy maradjanak hű azokhoz az eszmékhez, amelyeket itt vallott. Bizalma van, hogy azoknak, akik a salgótarjáni magyar sorokat osztályok és felekezetek szerint akarják megbontani sikerük nem lesz mert Salgótarján minden magyar asszonya és fia cselekedni fog. Ne tekintse őt senki célnak, csak eszköznének a boldogabb jövőnd elérésére. Tekintsenek csak benne egy hűséges munkatársat, egy becsületes, magyar testvért!

Szünni nem akaró tapsorkán köszöntötte a lelkes szavakat, mely után az elnök bezárta az ülést.

A képviselő jelölt a gyűlésről Porázik György acélgári ny. ig. tanító ünnepélyre ment, majd meglátogatta a munkás gazdasági szerveket. A szociáldemokráta, a gazdasági bányász szervezet, az ÉME bányászalcsoportját s a keresztény szociálistákat.

Mindenütt tájékozódott a munkásság helyzetéről mely után este a fővárosba távozott.

A programbeszéd.

F. hó 24-én fél 2-kor érkezett városunkba szeretett jelöltünk, dr. Sztranyavszky Sándor államtitkár Szécsényből, akivel együtt érkezett gróf Bethlen István miniszterelnök, Scitovszky Béla miniszterelnök, nagyszámú kísérettel.

A bányászaló előtt Dr. Förster Kálmán polgármester rövid, de szíves beszéddel fogadta körülveve a képviselőtestület, városi tanács és államhivatalok

vezetésétől a miniszterelnököt, aki megköszönte az üdvözlést.

A bányakaszinóban lefolyt ebéd után az előkelőségek a piactérre vonultak. A hatalmas teret teljesen megtöltötte a 6-7000 főnyi amely annak a legnagyobb lelkesedéssel fogadta az előkelőségeket.

Róth Flóris elnök megnyitván az ülést üdvözölte a megjelenteket és felkérte a jelöltet programbeszédjének megtartására.

Sztranyavszky Sándor államtitkár szünni nem akaró ovációk között a következő beszédet tartotta:

Magyar Testvéreim!

Három nap előtt itt úgyanezen a helyen rámutattam lelkemnek azokra az érzéseire, amelyek arra indítottak engem, hogy Salgótarján választókerület képviselőjelöltségét vállalam. Ma mégis újból lelkihatásokkal kívánom kezdeni szavaimat, azzal a lelkihatással, amelyet rám gyakorolt városunkba érkezünk alkalmával a kivonult iskolás gyermekek raja, hosszú végtelenné látszó sora. Ezeknek a kicsi lelkeknek, kicsi magyar gyermekeknek az arcából, szeméből felémsugározni láttam a magyar jövőnek derűjét, felém sugározni láttam azt a reménységet, hogy a mai utunk nem hiábavaló, lesz és van magyar jövőnd. Három nap előtt, derült napsugaras délutánon mondtam szavaimat, ma borus esős nap attól félek, hogy a megjelentek lelke nem olyan fogékony, mint amilyen volt három nap előtt, mert tudnivaló, hogy az emberi természet olyan, hogy külső behatások alatt áll és ezek a külső behatások sokszor döntőleg is kialakulhatnak. És mégis bizom abban, hogy a mai borus felhős sötét délutánon itt derült, nyílt, őszinte magyar lelkeket lesz alkalmam látni, bizom ebben, azért, mert a felém sugárzó szempárok bizonyítják annak, hogy nem bizalmatlansággal, hanem magyar testvérek részéről magyar testvérekkel szemben indokolt bizalommal állok szemben. Akkor, amikor én elindultam azon az uton, amely a mai programbeszédem elmondásához vezetett, akkor egy vezérlőgondolatom volt,

Salgótarján r. t. város története és muzeuma.

Irta: Dr. DORNYAY BÉLA.

Folytatás.

Harmadik rész,

Salgótarján város földesurai és kiváló emberei.

I. fejezet: Salgótarján földesurai. Kacsics-nemzettség. Szécsényi-, Bebek-, De-
rencsényi-, gróf Volkra-, báró Szluka-,
jeszenicei Jánkovich-, Szilárdy- és benedek-
falvi Luby-család. Földesuri szerződés.
Országgyűlési követi.

II. fejezet: Salgótarján kiváló emberei.

III. Fejezet: Salgótarján a millénium évében. A világháborúban. A kommunizmus alatt és után. Napjainkban: A vallás, tanügy, hatóságok, város, hivatalok, katonaság és társulatok érdekeinek képviselői. Salgótarján város cimere is színei, pecsétje.

Ez volna tehát Salgótarján monográfiájának a vázlatos kerete, amelyen — ismétlem — a szükséghez és az esetleges jogos kívánságokhoz képest, megfelelő módosításokat is eszközölhetünk.

Salgótarján monográfiájának megírása közben rengeteg érdekes anyag vetődik majd fel az ismeretlenségből. Ezek jórésze olyan lesz, mely méltó arra, hogy egy városi muzeumban összegyűjtsük és szakszerűen rendezzük. Ez a muzeális anyag azután a tanulni vágyóknak és a jövő nemzedéknek is majd bármikor ren-

delkezésre állhat. E célból tehát Horváth Géza városi tanácsnok ural elhatároztuk, hogy megkezdjük az első sorban Salgótarján városra és környékére vonatkozó, de másrészt az általánosabb érdeklő muzeális tárgyaknak gyűjtését és feldolgozását is. Ezen nagy célunk elérésénél teljes tisztelettel kérjük tehát városunk és környékünk polgárait, hogy adományaikkal egy városi — esetleg egyesületi — muzeum megalapításában bennünket támogatni kegyeskedjenek!

Azt hiszem felesleges itt bővebben fejtegetnem egy salgótarjáni Muzeum létesítésének szükségességét, fontosságát és életrevalóságát. Ha már az az egyszerű tény, hogy itt vagyunk a trianoni határszélen és városunktól — a legnagyobb magyar bányavárostól — 70 kilométeres körzetben nincs magasabbfokú középiskola, megérlette egy salgótarjáni gimnázium szükségességének a köztudatba való átvitelét és részben való megvalósítását is, akkor ugyanezt elmondhatjuk egy Salgótarjáni Muzeumról is! Nincs terem ezt bővebben fejtegetni, csak utalok arra, hogy 1915-ben a Muzeumok és Könyvtárak Országos Felügyelőségének határhörébe tartozó 89 muzeumi és könyvtári intézetből Trianon igen sokat szakított el tőlünk, melyeket ha pótolni nem is lehet, de legalább is újjabbakat létesítenünk — a magyarság kulturájának javára — szent kötelességünk!

Salgótarjától a békevilágban is

igen messze voltak a muzeumok. Balasagymart, Ipolyás, Losonc, Rimaszombat, Jászberény. Ez tehát ma inkább kötelességünkkel teszi egy Salgótarjáni Muzeum létesítését! Tudom, hogy ez nehéz feladat elé állit bennünket. Nem is áltatom magamat mindjárt nagy eredményekkel. De, ha egyelőre csak szerényebb kis muzeumot is tudunk létesíteni és abban sok, egyébként feltétlenül veszendőbe menő kulturális értéket menthetünk is meg evvel már újabb szilárd erődöt építettünk itt a „határszálen” a magyar kulturának.

Mert jól meg kell szivelnünk Wlasics Gyula báró szavait: „A muzeum- és könyvtárügy már nálunk is a népművelés szolgálatába áll. Már régen nem tekintjük itt a muzeumot és könyvtárt csak érdekes tárgyak vagy könyvek pusztá elraktározásának. Mi már rég-n felismertük, hogy a muzeum és könyvtár a tudomány fejlesztés leghatalmasabb tényezője és a szabadtanítás, az ismeretterjesztés leghatékonyabb eszköze. A Nemzeti Muzeum európai hírű igazgatója, Pulszky Ferenc, már ötven év előtt mondta a magyar képviselőházban, hogy a muzeumi gyűjtemények ne legyenek rejtett kincsek, mint a bank aranya, legyen az azokból bankó is, mely közfoglalomba jő. Az is, amit a muzeum és könyvtárügy terén szerény eszközünkkel kifejtettünk hangosan szóló bizonyítéka annak, hogy a magyar nemzet át van batva annak a

amely gondolatnak hatása alatt határozta el, hogy a jelöltséget vállalom és ha kell áldozatul dobom magam oda egy eszmének, célnak, mely cél, ha kell az életemmel is hajlandó vagyok szolgálni. Ez a cél pedig a magyar társadalom különböző rétegeinek egységgé való kovácsolása. Ez a cél a magyar munkásságnak nemzeti alapja való helyezése. Én, ma egy szerény alapkővet, egy darab téglát akarok helyezni az alá az épület alá, amely épületben a magyar egység és a magyar egységgel együtt a magyar munkásság vonul be a magyar nemzeti érzés a hazafias gondolat szolgálatába. Hosszu időken keresztül, évtizeden át végigjártam, az egész világon végig viharzott egy áramlás, amely a munkásságot nemzeti alapra törekedett helyezni és azt kísérelte meg a munkássággal megértetni, hogy a nemzetközi alap az, amely az ő boldogulását vezet a nemzetközi alapon állva érdekeiket intenzívebben szolgálhatja. Ma ezzel szemben végig egész Európán mondhatni végig az egész világon egy más áramlás, egy más vihar vonul végig, végig mindenütt a lelkekbe a nemzeti érzés a nemzeti gondolat által támasztott vihar. És ha nézzük, ha mérlegeljük azokat a körülményeket, amelyek ezeknek az áramlásoknak a hatása alatt létrejöttek kell, hogy tapasztaljuk, kell, hogy lássuk, átérezzük azt, hogy ott, ahol a munkásság a nemzeti alap álláspontjára helyezkedett, hogy ott felvirul a nemzeti lét, felvirul a gazdasági élet és ott ismét megelégedés honol az állampolgárok lelkében. És ha végig tekintünk Európa államain, kell, hogy lássuk azt, hogy ott, ahol a munkásság erre az alapra helyezkedett, ott minden mozdulása a nemzeti társadalomnak sikerre vezet és magának az államnak és az állam polgárainak felvirágzásához is egyúttal. Ez a kép, amely most elem tálul, ez a kép élteti bennem a reményt, hogy innen Salgótarjánból kiindul a magyar polgári társadalom egysége, felekezeti vilongás helyett a felekezetek egymást megértő bizalma és szeretete. Most, amikor szerte tekintek és látom ezt a hatalmas, egységes magyar testét forró tömeget, az az érzésem, hogy nem hiábavaló a törekvésem, nem hiábavaló az Istenhez intézett fohászmom, hogy sikerüljön a magyar nemzet testéről hosszú éveken át lépve tartott munkásságot a magyar nemzeti társadalom testéhez visszaforgasztani. Ha itt a ma megnyilvánuló megértés, egyetértés ennek a csonka hazának polgárai, fiai, és asszonyai között állandó és maradó lesz, akkor én egy porszemnyivel hozzájárultam ahhoz, hogy szenvedő hazám boldogabb jövő felé irányítása bekövetkezzék és most mielőtt rátérnék azokra a kérdésekre, melyekkel kötelességszerűleg programbeszédem folyamán foglalkozni kívánok, engedjék meg nekem, hogy hálás köszönettel forduljak mindannyiukhoz, hogy mai megjelenésükkel bebizonyították az Önökhöz intézett felhívásom fogadtatását, hogy nem csak meghall-

gatják az Önökhöz intézett szót, hanem azt követni is hajlandók.

Régi és ősi szokás a képviselőjelöltek részéről, hogy amikor programbeszédet mondanak, akkor rákivánnak mutatni egyes országok, egyes helyi vonatkozású kérdésekre is. Engedjék meg nekem, hogy én kezdjem a helyi vonatkozású kérdésekkel és engedjék meg nekem, hogy én itt részletekbe, aprólékos részletekbe ne bocsátkozzam, hanem kijelentem, hogy mint eddig a vármegye főispánja volt hivatalos állásomban törekedtem Salgótarján város és környékének minden búját és örömét a magamévá tenni, úgy a jövőben is egy lélek akarok Önökkel lenni, egybe akarok forrni Önökkel abban a munkában, amely munkát városunk és környékének fejlődése, fejlesztése érdekében kívánok folytatni.

Engedjék meg nekem azt, hogy rámutassak egyrészt olyan kérdésekre, amelyek nemcsak helyi vonatkozású, hanem országos jelentőségű kérdésekre is amelyeknek kapcsán joggal kívánhatják tőlem azt, hogy némi tájékoztatást nyújtsak felfogásomat illetően. Én a nemzet jövője szempontjából a legfontosabb kérdésnek tartom azt, hogy a magyar nép a magyar tömegek kulturális foka emelkedésével és ezért a legnagyobb súlyt helyezendőnek tartom arra, hogy a magyar ifjúságnak a magyar jövő generációjának a nevelése szellemi és testi tekintetben mindig a legnagyobb gondot vegyessék. A magyar ifjúság nevelésére hivatott tanítók nevelését tartom első sorban a legfontosabb kérdésnek, hogy a magyar tanítók úgy neveltesse, hogy tisztában legyenek magasabb hivatásukkal, hogy nekik nemcsak tanítani, hanem az ifjúságot nevelni is kell. Rá kell nevelni a magyar tanítókat, azokat, akik a tanítói pályára készülnek arra, hogy az ő feladatuk nem merül ki az iskola falai között. Az ő feladatuk csak az iskola falai között kezdődik, de folytatódnia kell az ifjúságnak iskolán kívül való nevelésében és abban, hogy a szülők is ráneveltesse, hogy családi körben gyermekeiket hogyan és miképpen kell irányítani.

A kulturális szoros, elválaszthatatlan kapcsolatban van a magyar ipar és kereskedelem fejlesztésének kérdése is. A magyar ipar és kereskedelem fejlesztéséről Salgótarjánban beszélni azt hiszem indokoltabb, mint sok helyen máshol és én, aki magam gazda ember vagyok, én, aki magyar fennem hirdetem azt, hogy az ország első sorban agrár-állam, tisztában vagyok azzal, hogy a magyar kereskedelem és ipar fejlesztése mindenképpen álló feladataink egyike. Mert nem csak az ipari és kereskedelmi érdekeltségek érdeke ez. Érdeke ez annak a sok magyar munkásnak is, aki a magyar iparon és kereskedelemben keresztül szerzi meg a maga számára a mindennapi betevő falatot. Ebbe kapcsolódniuk be mindazok a kérdések, melyek Salgótarján városának és környékének polgárságát és munkásságát legközvetlenebbül érdekelhetik. A közelmúltban három nap előtt bejártam

Salgótarjánba, ugyszólván összes munkás otthonát és itt nyílt színen tartozom köszönetet mondani mindenkinek ahol megfordultam, hogy az én megértő közlekedésem megértéssel fogadták és ott a munkások otthonában, a munkások körében beszélgetve az ő életükről, életmódjukról, ott hallottam olyan kérdéseket, amelyek kérdésre most is kiterjeszkedni kívánok. Egyike volt ezeknek a kérdéseknek a magyar széntermelés folytonosságának biztosítása, mert az a szerencsétlen béke, amely porba szült bennünket s amely az ország-határt hisszük, hogy ideiglenesen iderodott Salgótarján felé ez a szerencsétlen béke elvette Salgótarján szénpiacának legnagyobb részét. Engedjék meg, hogy ezzel a kérdéssel kapcsolatosan ismét kitérjek nemzeti és nemzetközi kérdésekre is. A magyar munkásságnak az a része, amely a nemzetközi alapon volt a múltban azt hiszem kell, hogy érezze maga is, hogy ezek a nemzetközi vonatkozások, amelyekben ök annyira bíztak, csalódásra vezettek, mert hol volt a nemzetközi kapcsolatoknak az érvényesülése akkor, amikor Csonka Magyarországot teremtett meg Trianon, hol volt a nemzetközi vonatkozásoknak a magyar munkásság érdekében való megnyilvánulása akkor, mikor a megélhetés lehetőségét vont meg tőlük. Szeretett Magyar Testvéreim! A magyar szén piacának a biztosítása és ezzel a magyar széntermelés állandóságának fenntartása szükségessé teszi azt, hogy olyan kereskedelmi kapcsolatokat teremtsünk és létesítsünk, amelyek lehetővé teszik a magyar szén külföldre való szállítását is. Ezzel kapcsolatos az a kérdés, hogy amíg a kivitel lehetősége nincs meg, addig az idegen szén behozatálát a lehető legminimálisabbra kell korlátozni. A magyar ipar fejlesztése tekintetében is életkérdés az, hogy a magyar ipari termékeknek külföldön piac biztosíthatóságát és ezért elhibázott felfogás, hogy mi mindénáron csak ellenségeket akarunk látni magunk körül és kell, hogy átmenjen a köztudatba a szükség annak, hogy körülöttünk magunknak barátokat is kell tudni szerezni. Mert barátok nélkül az életben az egyének sem állhatnak meg. Barátokra az államnak, nemzeteknek is szüksége van. A baráti érzés az egyénél egyike a legszebb, sokszor a legönzetlenebb és legmagasztosabb érzéseknek. Államok között a baráti érzés jelenti a baráti érzésben való kölcsönös támogatást abban a törekvésben, hogy boldogulásukat megalapítani egymás között törekednek.

Engedjék meg nekem, hogy rámutassak most a magyar mezőgazdaság helyzetével kapcsolatban arra, hogy az országban és így különösen a vármegyékben a földreform kérdése legnagyobb befolyást nyert úgy, hogy a lelkekben megnyugvást idézett elő azoknak akik földet vettek és azoknak akiknek adtak. Ezzel kapcsolatos azonban a mezőgazdasági hitelkérdésnek a megoldása, mert a földreform el-

intézése még nem volt elegendő ahhoz, hogy ezzel a kérdéssel nyugvópontot hozzuk a magyar lelkeknek háborgó bulimásait. Meg kell adni a lehetőségét annak, hogy azok, akik földet adtak, annak ellenértékét meg is kapják és azok akik földet kaptak, az ellenértékét adni is tudják. Nekem minden törekvésem gyarló erőm igénybevételével odairányul, hogy ez a kérdés megoldást nyerjen, ami annál könnyebb, mert Magyarország miniszterelnöke itt a szomszédban Szécsényben elmondott beszédében épen ezekre a kérdésekre mutatott rá.

Az ipar, kereskedelem és mezőgazdasággal kapcsolatban levő olyan kérdésre mutatott rá, amely mindannyiunkat egyformán érdekli. Ez a kérdés a Csonka Magyarországon levő utálózatok tovább kiépítése a meglévő utakon elhanyagolása helyett megfelelő karbantartása. Mert azokból a súlyos gondok között adott adókoronákból, amelyekkel a magyar nemzet talpraállítása érdekében mindannyiunknak adózni kell, ezekből az adókoronákból jutni kell a magyar utak építésére és karbantartására, hogy a magyar ipar, mezőgazdaság úgy végezhesse a munkáját, hogy termelvényeit oda tudja juttatni, ahová akarja. Itt, ha Salgótarjánban körülmeleg, lehetetlen nekem ki nem térnem a nagyipar és kisipar közötti vonatkozásokra. Sokan úgy szeretnék feltüntetni a dolgokat, mintha a nagyipar ellentétben lenne a kisiparral, holott a tapasztalat azt bizonyítja, hogy a nagyipar megkell, hogy férjen és meg is fér a magyar kisiparral mert vannak olyan produktumok, amelyeket a nagyipar előállítani nem képes és ezeknek a termelésére hivatott a kisipar, melynek fentartása azért is indokolt, mert értékes független elemet alkot a kisiparos évtizedeken keresztül. A kisiparos a hazafias gondolatok állandó ápolója volt, ezt a társadalmi osztályt nem elejteni, de felemelni kell.

Engedjék meg nekem, hogy hozzányuljak egy olyan kérdéshez, amely sokak előtt sokszor ellenszenvesebb, azonban ennek a kérdésnek a rendezése is hitem szerint elodázhatatlan. Ez pedig a párber kérdése, amely kérdés annyi úszköt, keserűséget vitt bele a lelkipásztor és a hívő lelkébe. Ezt a kérdést épen a lelkipásztor és a hívő közötti egyetértés szempontjából egységesíteni kell, hogy a különböző szempontok alapján nyugvó rendszer, mondhatni rendszertelenség megszűnjön, mely félreértésre alkalmas.

Hosszu idő mult el azóta, amióta a magyar lelkek harmóniája a háboru utáni időben meglazult és ezalatt a hosszú 5 illetve 6 év alatt a magyar lelkek egy hosszú eredményes utat tettek meg, a lelki megértés felé és tettek meg az anyagi boldogulás terén is. Lehetetlen meg nem emlékezmem arról az emberfeletti, szinte hihetetlennek látszó munkáról, amelyet ezen a téren Magyarország miniszterelnöke fejtett ki, amelyért minden magyar embernek hálafelelő érdemelte

tudatától, hogy itt a Duna völgyében nemzeti és világtörténeti hivatását csak akkor tölti be, ha az általános emberi kultúra nagy érdekkörében értékes, sőt nélkülözhetetlen saját jellegű kulturájával, mint energetikus erőműködhetik közre. Ennek az energetikus erőnek egyik főforrása a muzeum- és a könyvtárgy felvirágozása.

Merítsünk tehát mi salgótarjániak is ebből a forrásból és alakítsuk meg egyetértéssel a Salgótarjáni Muzeumot! Tájékoztatóul még csak annyit említenek meg, hogy a tervezett Salgótarjáni Muzeum hat osztályra fog oszlani: 1) Könyv- és levéltár, 2) Régisírtár, 3) Képzőművészeti- és ipari — 4) Néprajzi — 5) Természettudományi osztályokra s végül 6) A világháború (hadi) gyűjtemények tárára. A könyv- és levéltárban az általánosan kívül mindazok a művek, könyvek, rőpiratok, hírlapok és nyomtatványok gyűjtenek össze, melyek Salgótarjánban és vidékénél bármely vonatkozásban állanak. A Régisírtár klasszikus vidéki leleteit fogja tartalmazni. A Néprajzi tár a vidék szíves palóc népviseletét stb. menti meg a lassu elsorvadástól és nyom nélküli eltűnéstől. A képzőművészeti és ipari gyűjtemény az általános jellegű szobor, festmény, rajz, metszet, fényképgyűjtemény, kerámia stb. kívül a helyi kis- és nagy ipar emlékeit is összegyűjti. A természettudományi tár a salgótarjáni szénmedence geo-paleontológiai gyűjteményén kívül annál teljesen ismeretlen állat- és

növényvilágát is hivatva lesz a tudományhoz hozzáférhetővé tenni. Végül a hadi gyűjtemény (a világháboru ereklétára) katonai felszerelési tárgyakat (ruhákat, fegyvereket, lövegeket stb.), hadi posta (levelek, levelező-lapok, bélyegek stb.) könyvek, nyomtatványok, hírlapok kéziratok, stb. rajzok, fényképek, emléktárgyak, fogolyunkák, pénznemek, zászlók, jelvények, kitüntetések, érmek stb. érdekes és tanulmányos anyagát fogja tartalmazni.

A Salgótarjáni Muzeum megalakítására való felhívásomat a legmúltban Ipolyi Arnold szavaival zárhatom be: „Örizzük emlékeinket, gyűjtsük össze töredékeinket, nehogy végleg elveszenek s ez által is üresebb legyen a mult, szegényebb a jelen s kétesebb a jövő!”

A „Salgótarjáni Róm. Kath. Olvasókör” házatavató estélye.

A kitartásnak és a páratlan áldozatkészségnek volt fenséges ünnepe az a házatavató estély, amely november 21-én este folyt le az olvasókör új, inopzansul szép székházában. A páratlan érdeklődés eredménye volt az, hogy a iegyek már hetekkel azelőtt elővételben keltek el. A déli növényekkel és fenyőkoszorúkkal fel-ékesített nagyterem, már nyolc órára zsúfolásig megtelt, ahol Salgótarján polgársága társadalmi és vallási különbség nél-

kül adott találkozót, hogy szemtanui legyenek annak a magas színvonalu ünneplésnek, amely az alkalommal lepergett a nagyterem szép, izléses színpadán.

Harangtűz jelezte a program kezdetét. Széthűződött a színpad zöld-selyem függönye, amely az olvasókör női tagjainak művészi remeke. S ott láttuk az olvasókör babéros dalárdáját, Röder Alfréd karnagy vezetésével. Felcsendült a magyarság csodás dallama s szövegű Hymnusa, hogy a magyar lelkek zokogó imádsága szálljon az Ur számolyához, lecsendül a magyarok Istenének áldását e sokat szenvedett, árva nemzetre. Utána Horváth László r. k. lelkész az olvasókör elnöke köszöntötte a díszes közönséget megjelenése alkalmával. Keresetlen, s szívbeli jövő, bensőséges szavakkal üdvözölte a jelenlevőket, mint az olvasókör vendégeit, kérte őket, hogy szeretetük ama megnyilatkozását, amelyet az alkalommal megjelenésükkel dokumentáltak, a jövőben is tartsák meg a körrel szemben. Utána Gábrriel Ferenc hegedűművész lépett a pódiumra. Városunk szülötte s büszkesége, akinek fényes tehetsége messze földön dicséri a magyar Gênioz alkotó és teremtmő erejét. Megjelenésekor tapsal fogadta a közönség, mintegy előre honorálva azt a művészi élvezetet, amelyben része lesz. Felzendült a kicsi szerszám négy hurja s a hangok oly csodásan fenséges dallama s akkordjai hangzottak el, amelynek csak az Istenből megáldott művészi lélek tud produkálni. Gábrriel Fe-

renc hegedűművész játékát bíráltni nem s csak élvezni lehet. A hangok mestere ő, s ujjai alól a zenei virtuozitás csodás dallamai szűrődnek. Frenetikus taps köszöntötte a művészi játékot, amelyet Dankó Aladár zongoraművész kísért művészi készséggel.

Az est fénypontja P. Badalik Bertalan domonkos rendű atya ünnepi beszéde volt. A beszéd az élő hit, lángoló lelkesedés volt. A férfiakhoz szóló szívhöz szóló hangon a szószoki beszéd klasszikus szépségével. Az atya a család vezetője, kalauza, aki lelkielvetével bélyegzt rányomja családjára, egyben a társadalomra is. Ha lelkében a Krisztusi szeretet békéje, a lelki tisztaság tükré ragyog, úgy a családban a családi élet szentségének kristálytisza fényessége tükröződik vissza. De, ha lelkében a bűnös gondolatok tobzódnak, úgy a családi élet tisztaságát a bűnnek homályossága fakítja el. A társadalmi élet tisztasága a családi élet tisztaságától függ, mert a családok egyeteme alkotja a társadalom összességét. Mint a szomszagos föld az üditő mindent felélenkítő hűs esőcseppeket, úgy fogadta be a vívdő emberi lélek az igazságnak kemény, sokszor ostorozó szavait, amelyek lelki békével, s szeretettel töltötték el a hallgatóságot. Sokak szemében csillogott könnyű, a lelki megnyugvásnak könyecskéjei, jelöltek annak, hogy termékeny talajra hullottak az isteni igazság magvai. Az ünnepi beszédet (Folytatás az 5. oldalon.)

ki, mert addig, amig ide bent az állampolgárok élet és vagyonbiztonságát óvni hivatott belső rend és fegyvelmés lehetőséget ápolta, addig másik kezével kint harcolt külföldön azért, hogy megszerezze számunkra a részünkről elvesztett bizalmát a külföldnek. De ehhez, hogy ezt a munkát a belső rend megteremtésének munkáját befejezhesse, hogy a külföldi államok velünk szembeni bizalmának helyreállítását tovább folytathassa, szükség van Bethlen István hatalmas, erős lelkén kívül a magyar társadalom minden rétegének megértő támogatására is és én ezért állok ma itt, hogy az Önök tisztelt támogatását Magyar Testvéreim ne a magam részére kérem, hanem annak a munkának, annak a rendszernek, amelynek részese akarok lenni Bethlen István oldalán én is. Kérem a támogatásukat ehhez a munkához és ha az Isten megadja nekem azt a kegyelmet, hogy én Salgótarján város polgárságának és munkásságának ebben a gondolatban a lelket összeforrasztani tudom, akkor én életem legfontosabb célját elértem és csak hálával borulhatok le Isten gondviselése elé. Köszönöm, hogy szeretettel, megértéssel fogadtak engem. Köszönöm, hogy kitüntettek azzal a bizalommal, amely bizalom magyar polgártárs részéről a legnagyobb bizalom. Köszönöm ezt a kitüntetést, mert annak tartom, köszönöm, hogy alkalmat adnak nekem arra, hogy Salgótarján város képviselőjelöltje lehetek, részt vehetek a munkában, amelyik a magyar nemzeti gondolatot csiszolását célozza. Kérem mindannyiukat arra, hogy ez az összeforrása a lelkeknek az a megértés, amely ma megnyilvánult állandó maradjon és ne engedjék azt, hogy lelkükhöz hozzáférjen a megértés megbénítására törekvő lelkiismeretlen kísérlet. Én ellenfeleimet bántani soha nem fogom csak védekezni fogok, akkor, ha ők akarnak bántani engem. Én ma is ellenfeleimhez is megértő szóval fordulok magyar lélekből fakadó igaz szóval, hogy értsetek meg minket, hogy a magyar munkás számára nincs külön boldogulás, a magyar munkás számára is csak ennek a nemzetnek belsején belül lehetséges boldogulás. Értsetek ezt meg Magyar Testvéreim és ha megértettétek aldás radotok és áldás fog ebből fakadni nemzetetekre is.

Nagy tapsorkán között emelkedett Gróf Bethlen István szólásra:

Tisztelt Választóközönség.

Eljöttem Önökhöz, hogy kérem az Önök támogatását kedves barátom és munkatársam részére, akinek beszéde engem még jobban meggyőzött, mint eddig voltam arról, hogy ilyen munkatársra van szükségem. Akinek a szíve arany, a lelke csupa tűz és akiben olyan energia rejlik mint benne, amelyre szükség van ennek az országnak, ha feljebb akarjuk és előbbre vinni a sorsát. Eljöttem Önökhöz azért is, mint határváros-hoz, hogy egy pár fontos kérdéssel beszélhessek itt, amely Önöket bizonyára közelebbről érdekli, mint azokat a helyeket, amelyek nem a határ mentén szesznek és ilyen jellegűknél fogva más gazdasági érdekekkel bírnak. Önök határváros lettek, a termelő el lett szakítva a fogyasztótól, a termelő el lett szakítva a piactól, a kereskedő üzlete megcsappant, az iparosok megrendelése elmaradtak, a munkás elvesztette egyik és másik munkaalkalmát. Nincs hely Magyarországon talán, amely annyit szenvedett azon oknál fogva, mint határváros, mint Salgótarján. És mégis ennek a városnak megmaradt a jelentősége ebben az országban, annál az iparnál, a bányásztnál, a kereskedésnél fogva, amellyel bír, annál. A munkásságánál fogva, amelyet polgárai kifejtének. Csonka Magyarországon az iparnak fokozottabb jelentősége van, mint amilyennel bír ez a foglalkozási ág Nagy Magyarországon. Először is nagyobb százaléka a lakosságnak foglalkozik iparral és kereskedelemmel, mint Nagy Magyarországon ez önmagában azt jelenti, hogy a kormányzatnak fokozott figyelmet kell fordítani ennek a lakosságnak a jólétére, fejlődésére. De ugyan így változott a termelésünk helyzete. Amig régi időkben egy nagy, 50 millió lakossággal bíró monarchia tagja voltunk, ma egy csonka kis nemzetet válltunk, amelynek 8 millió lakosa van. Mit jelent ez? Ez annyit jelent, hogy mezőgazdasági termelésünkkel külföldre vagyunk utalva, viszont azonban, ha most már felszabadulván

azon szárnyak alól, amelyek elfedtek a monarchiában, most már felszabadulván azon tutela alól, mely alatt állottunk, önálló ipart alapíthatunk. Nem vagyunk kolónia, provincia, önálló független nemzet vagyunk, mely felkarolhatja azokat a foglalkozási ágakat, amelyek tekintetében a multban korlátozások alatt állottunk. 400 éves tradíciója van annak a küzdelemnek, amelyet ez a nemzet az önálló vámterületért folytatott. Ma ez meg van, meghonosíthatjuk azt az iparágat, amelyre az országnak szüksége van. Ez az iparfejlesztés nem csak az új iparágak emelésével foglalkozzék, hanem a többi iparágakat igyekezzenek olyan helyzetbe hozni, hogy egyfelől a munkás jólétét biztosítsák, másfelől a termelést kiterjesszék az ország egész piacát elfoglalva, a külföldön is jóhírnevet szerezzen. Ebből a célból mindent meg kell a magyar kormánynak tenni. Én tudom, hogy nehéz az, hogy a meglévő iparok alkalmazkodjanak a meglévő helyzethez, mert hiszen sokan ezen iparok közül a nyers-termékeiktől vállastattak el, de egy erőteljesebb organizáció révén az ipar koncentrációja révén, munka megszerzés révén a magyar ipar talpra áll, ha a magyar kormány megfelelő vámvédelemben részesíti, megfelelő vasúti tarifákat nyújt neki és a piacok elérését lehetővé teszi.

Egy másik kérdés, amellyel foglalkozni kell, az ipari hitel kérdése. A nagyiparok, nagy pénzintézetekkel vannak összekötöttek, a nagy ipar külföldi hitelt saját erejéből is tud szerezni ezek az iparvállalatok megélhetnek és ezeknek különös előnyöket a kormány adni ebből a szempontból nem köteles. De a közép ipari vállalatok hitelét meg alapozni és a külföldi tőkének a beföldi közép ipari vállalatok fejlesztésére való megszerzését lehetővé kell tenni. A kormány ezzel a kérdéssel is foglalkozik és reménye van arra, hogy ezt a nehéz kérdést is nagy lépéssel viheti előre.

Az ipari fejlődésről, ezzel kapcsolatban városiasodásról kell beszélni. Egy-magában ebből is látszik, hogy Magyarországon fokozott jelentősége van ma a munkáskérdésnek és legyen szabad erről a kérdéssel is egy pár szót nyíltan és őszintén szólnom tekintet nélkül arra, hogy ki hogyan gondolkodik, tekintet nélkül arra, hogy ebben a kérdésben nagy világméretű kérdések és ellentétek ütköznek, a magam nézetét kifejeztem.

Általában az egész világon kezdik többé-kevésbé a szocialdemokráciát, mint a munkásosztály képviselőjét látni, holott én jómagam és bizonyára képviselőjelöltünk is adott esetben ennek a munkáskérdésnek ép olyan szeretetteljes szószólója leszek, mint bárki más, aki nem a mi pártunkhoz, hanem esetleg a szocialdemokrata pártához tartozik. A szocialdemokrata egy ellentétből indul ki az ő oktejtésében, amely a bérkérdésnél merült fel munkás- és munkaadó között és így nem tudván ennek a kérdésnek más megfontolását, eljut odáig, hogy megakarja szüntetni a magántulajdont és szükségesnek tartja a kollektív tulajdon rendszert kiépíteni. Kérem Önöktől, lehet-e ez bárkinek ideálja kérdem minden egyes munkás polgártársamtól, nem az ő ideálja-e hogy ő is egy családi tűzhelyet alapítson, hogy neki is egy saját családi háza, hogy belőle is becsületes szorgalmas munkája révén becsületes polgártárs legyen, hogy ő is, mint minden ember a saját erejét arra használhassa fel, mire kedve tartja. Nincs-e ellentétben az egész emberiség ideáljával a szabadság fogalmával a kollektív tulajdon fogalma, mely az egyest be akarja préselni egy olyan tervezetbe, amelyben csak parancsolók és engedelmességek vannak, de nincsenek szabad egyedek.

De tovább megyek. Ha van egy ellentét a munkaadó és munkás között a munkabér kérdésében, kérem, nem-e minden munkás érdeke azonos munkás és munkaadó között, kérdem nem igaz-e az, hogy éppen annak a munkásembernek legnagyobb érdeke, hogy az országban rend és békesség legyen, hogy munkaalkalmak legyenek, hogy saját munkáját felhasználva előbbre juthasson és kérdem az ország érdeke nem szolidaritás-e a munkások érdekeivel. Hiszen ebben az országban, hol hova-tovább több és több iparos, bányász fogja a munkaerejét felhasználni, ebben az országban nem nagyobb érdeke-e az államnak, hogy a munkás valóban boldogulhasson, megelégedett legyen, családát nevelhesse, jólétben élhessen és hasznos polgár le-

hessen a hazának. Nincs ellentét munkás és nemzet között, aki azt állítja, aki a nemzetben tul nemzetközi kapcsolatok alapjára akarja helyezni jólétét, boldogulását, az nem mond igazat a munkásnak. De kérdem tisztelt polgártársaim, ha van íf bizonyos ellentét a munkás és a munkaadó között a bér kérdésében, nem-e számtalan az érdekközösség, ami munkást és munkaadót összefűzi. Nem igaz-e hogy a munkaadó részéről a munkateljesítmény az az alap, melyen egy gyárnak és vállalatnak a jövedelmezősége fekszik. Nem-e tovább menve ezen az uton a gyár jövedelmezősége révén a tőkéképződés lehetővé válik a tőkének bevitelére a gazdasági életben nem teremődik-e újabb munkaalkalom és nem óvja-e meg a munkást attól, hogy kinem használhassák? Egy vállalatnak fejlődése, boldogulása, gyarapodása a munkásságnak széles körre való kiterjesztése épen olyan érdeke az munkásnak, mint a munkaadónak és érdekeik teljesen szolidaritásak. Én tehát azt állítom, hogy azok, akik azt hirdetik, hogy a munkás életét boldogulását az osztályharcra és nemzetköziségre kell felépíteni nem mondanak igazat a munkásságnak. Azok egy körülményt vesznek figyelembe, azt a kis ellentétet, amely jelentős, amely azonban normális, rendes országban rendes eszközökkel elintézhető, a bérkérdést. Ettől eltekintve teljesen figyelmen kívül hagyják a szolidaritást, mely a munkást a munkaadóval összefűzi.

Tisztelt Polgártársaim! Azt mondták, hogy én munkásellenes politikát folytatom. Én csak röviden rámutatok arra, hogy 1921. óta, amikor én azt hittem, hogy a forradalmak után a nagy összeomlás után belátják azok a munkásvezérek, akik ezt az országot részben bajba döntötték, belátják azok akik a nemzetük érdekeit feladoták társadalmi osztályérdekeknek és talán nem is osztály, hanem pártpolitikai érdekeknek. Én azt hittem, hogy elkövetkezett az az idő, amikor kezét kézbe téve dolgozhatunk együtt ennek a nemzetnek előrevitelén talpraállítván és gazdasági életének újból való felvirágoztatásán. Azt kívántam nekik tegyék félre az osztályharcot, ne támogassák a forradalmi törekvéseket, a másik oldalon kész vagyok ezeket a szabadság jogokat helyreállítani és kész vagyok arra, hogy a parlamentbe képviselőt adjak. Egy feltétel van, hogy kül és belpolitikában egyaránt a magyar nemzetnek előnyét nézzük és ezen dolgozzunk. Sajnos, ezekből a jószándékokból kevés valósult meg. Én beváltottam a szavam, a szakszervezetek működését újból lehetővé tettem, hogy főkökat építsenek, lehetővé tettem, hogy működésüket ezek szabadon kifejhessék, hogy gyűléseket tartsanak, arra törekedtem, hogy a bányászok gyakorlatiasságát azt a szabad költözködési jogot, amit senkitől meg nem tagadhatunk. És mit láttam a másik oldalon? hogy vádakkal, szemrehányásokkal rágalommal illették ebben a tekintetben, mintha a munkásosztály ellen küzdenék. Nincs szándékomban a munkásosztály ellen állást foglalni, sőt az a tervem, hogy a munkásosztályt tel kell szabadítani a pártpolitikai terror alól, az a tervem hogy anélkül, hogy a szakszervezeteknek jóléti intézményeit érintsem megvédjem a munkásságot a szakszervezetben is, hogy ne legyen kénytelen áruba bocsájtani szabadságát azzal a terrorral szemben, amelyet felette gyakorolnak.

Tisztelt Uram! Tovább megyek, tudom mik ennek az előfeltételei. Az előfeltétele ennek az, hogy azon a szocialpolitikai törvényhozás útján tovább menlünk mint eddig mentünk. A nyugati külföldön ez a rendszer ki van építve. Magyarországon is nem az eszme követője a szocialdemokrata párt, hanem a kormány és az állam van hivatva, hogy a rendszert fokozatosan kiépítse. Hogy akarjuk kezdeni ezt a kiépítést az agkori biztosítás bevezetésével. Ez az út, amelyen meggyőződésöm szerint polgárt polgárral, munkást munkaadóval egybeforrasztani lehet. De nemcsak erre van szükség. Szükség van arra is, hogy a békéltető és döntő bíróság intézményét Magyarországon is igyeksznünk megvalósítani, mert ez a módszer akkor lehetőleg a munkabér harcok kikapcsolásával munkást és munkaadót összehoz egy nagyobb autoritás jelenlétében és békésen igyekszik elintézni ezeket a kérdéseket, melyek a bérfizetés körül felmerülnek, melyet a gazdasági élet normális menete hoz magával.

Befejezem beszédemet. Még csak egyet akarok kérni. Nemcsak fontos munkás és polgár, munkás és munkaadó és az összes társadalmi osztályok között a béke. Fontos a felekezeti béke is, fontos és az ország előrehaladása szempontjából multhatatlanul szükséges, hogy a felekezeti békét keresztény felekezetek, de a keresztény és zsidó között is ápoljuk. Ehhez sok hozzátenni valóm nincs. Ezeket a kérdéseket és a numerus clausust nem az országgyűlésen kívül hanem a kormány és a nemzetgyűlés együtt. Én arra kérem önöket, tartsák meg azt a egyetértést, amiről itt tanubizonyosságot tettek. A nemzetnek legnagyobb érdeke, ha polgári összetartása, polgárainak szeretete egymás iránt lehetővé teszi azt, hogy tartós becsületes intencióktól eltelt kormány vihesse előbbre a nagy kérdéseknek megoldását, amelyek máról-hónapra szükségesek. Kérem tartsák meg bizalmukat és szeretetükkkel képviselőjelöltüknek továbbra is.

Ezután dr. Scitovszky Béla szólalt föl.

Polgártársaim!

Lenyugodott a nap és én mégis azt veszem észre, hogy kel a nap. És én az Isten ujját látom abban, hogy engem ide elvezérelt, mert büszkén valhatom mint belügyminiszter, hogy ezt a csodálatos rendet és összetartást nem reméltem itt: De annál megnyugtatóbb és annál büszkébb vagyok erre, mert ebben nagy része van jobb kezemnek, Sztranyavszky Sándornak. Széles ez országban híres az ő erélye. Én nem dicsekedhetem az ellenkezőjéről; de ezt az erélyt ne tévesszék össze soha az erőszakkal. Ha most erélyesek tudunk lenni azzal csak szolgálatot teszünk polgártársainknak abban az irányban, hogy nyugalmat, békét és rendet teremtsünk. Ez a rend az alapja a további fejlődés lehetőségének és minden látszat az, hogy már megalapozódott a rend, mert Salgótarjánban is összefogódott a társadalmi rend, összefogott a társadalom és egybeolvadt és hogy ez lehetséges volt, azt mutatja, hogy az út, amelyen a kormány jár, helyes ut, mert nem akar mást, csak hogy egybeforjjon a magyar társadalom, egybe az iparostársadalom és egybe a munkások.

Kedves Polgártársaim! Ha én itt azt látom, hogy az előkészítő munka nem volt hiábavaló, akkor meggyőződésöm az, hogy az út, amelyen haladunk, az egyenes és igaz út. Mit akar a polgári társadaloml osztályuralmat, igen, polgárainak osztályuralmat, de minden magyar ember tartozzék akárhová, ha egyszer magyar, és magyarul érez, polgára ennek a hazának és tagja a polgári társadalomnak. És mi nyújtottuk 5 éven keresztül jobbnak a munkások felé és nem hiába nyújtottuk, mert nemcsak egyedül itt, hanem mindenütt a munkásság, amely félt a polgári osztálytól és csak elvtársat ismert ma oda nyúl a polgári baráti kézhez és azt mondja ha engem segítesz, segíték én is. Mi segíteni akarunk, beleolvasztani a polgári társadalomba. Mi magyar emberek vagyunk és megbecsüljük a magyarmunkás-embert, tisztelt nálunk a kérges kéz, becsült a munkában megöszült ember. Ebben a munkában akarjuk látni azokat a gyümölcsöket is, amelyeket becsületes munkával elérni lehet. Hogy jobban érlelődjének ezek a módok, csak úgy tudjuk elérni, ha együttes akarással olvadunk össze egy tömegbe. Ebben a kerületben ennek a megvalósítója az én államtitkárom. Én csak egyre kérem Önöket. Ha már ezen az uton haladnak, ne hagyják magukkal fél uton félrevezetni. Lehet, hogy balról, lehet, hogy jobbról megakarják akadályozni ezt az egybeolvadást. Ne engedjék, hogy a mai összetartásnak idő előtt vége legyen, mert itt nyíltan megmondom Önöknek, bűn volna ezt az egységet megbontani, mert ha egyszer fáradtsággal, becsületes érzéssel megteremtődött; akkor ezt az egységet, ezt a tömör falanxot minden egyes polgár kötelességének tartjuk.

Fogják le ezeket a kezeket, amelyek az egység ellen törnek bárholonnan is jön, mert csak hasznot lessenek az országnak és megmegtintik a nagy kincset, a polgári társadalom egységét. Ha megadódott a mai nap, lassuk a sötétségben felkelőben van a magyar napja. Ha rákerül a sor, a tömör falanxban járuljon aurnak elé és maradjanak hűek azokhoz az velvekhez, amelyekről itt ma tanuságot tettek, amelyek a magyar nemzeti színeket hűséggel és kitartással szolgálják.

Róth Flóris bányafőtanácsos meg-

köszönte úgy a miniszterelnöknek, mint a belügyminiszternek, hogy városunkat meglátogatták és a gyűlést berekesztette. A közönség, amely a sötétség beálla da-

cára kitartott a szöveg eléneklése után hatalmas, szünni nem akaró, ovációt rendezett a jelöltnek és a miniszterelnöknek. Sz. I.

Választási hírek.

A salgótarjáni kerületben teljes erővel megindultak a választási előcsatározások, amelyek a programbeszédnek tartásán kívül jelenleg az ajánlások elterjesztésére és a gyűlések megrendezésére merülnek ki. Hallomásunk szerint dr. Sztranyavszky Sándor aláírási ívein közel 8000 aláírás van összegyűjtve, amely máris a választópolgárság imponáló megnyilatkozásának tekinthető. Minket ez nem lep meg, eleve tisztában vagyunk a Sztranyavszky párt megsemmisítő fölényével, amelynek főoka a munkásság nemzeti irányban való orientálódása. Oly munkáspolgártársak agítálnak a polgárság jelöltje mellett, akik eddig mindig a socialdemokrata párt vezető emberei voltak. És ez jól is van így! A kiábrándulásnak ell kellett követnie s el kellett jönnie a belátásnak is.

A socialdemokrata párt a lehető legnagyobb kudarcnak néz elébe, dacára, hogy a vezetők jelöltjük Baticz Gyula a magyarországi építő munkások Szövetségének titkára érdekében mindent elkövetnek s mint halljuk a munkahelyeken erőszakolják ingadozó tagjaikat az aláírási ívek aláírására. Dacára ennek eddig Baticz Gyula a törvény előírta aláírás mennyiségét sem tudta megszerezni. A gyűlései, amelyen programbeszédeket akarnak elmondani vagy teljes részvételük miatt nem tarthatók meg, vagy nevetségbe fulladnak, mint legutolsó Karancsalján és Lapujtón. Nem csodálkozunk, hogy ily körülmények között a kilátástalan küzdelem ez a recept eddig bevált.

Hallottunk arról is, hogy a Vági párt is jelöltet állít valami Pákozdi nevű egyén személyében. Ezen azonban már csak mosolyogni lehet, minden esetre meglep bennünket a polgárság türelme, hogy Salgótarjánban szélsőséges programmal egyetértően engednek. Budapestben a polgárság szaggatta le a Vági párt plakátjait. Reméljük, hogy az a szerencsétlen kísérlet csúrájában lesz elfojtva.

Ezzel szemben a Sztranyavszky párt teljes szervezetséggel, hatalmas apparátussal intézi a választási agitációt és adminisztrációt ügyét. Az ipartestület emeletén van a pártirodája, amelyet Kralovics Imre, Szecsey Ernő és Kovács József vezetnek.

Sztranyavszky Sándor dr. képviselő-jelölt 27-én este városunkba érkezik s 28-án a kerületet látogatja. Dél előtt Zagyvarónán, Mátraszelen Homokterenyén, Mátravályon, délután pedig Kazáron, Kisterenyén és Zagyvapálfalván tart programbeszédet. A többi községet előrelátólag 1-én látogatja meg. 28-án este a Vadász nagytermében 300 terítékű pártvacsora lesz. A községek nagy lelkesedéssel készülnek a szeretett jelölt fogadtatására.

A szavazatszedő küldöttségek a következőképp alakulnak meg a 8-án bekövetkező választásra.

Központi választási biztos Zelenka-Ottó járási bírósági elnök, helyettese; Farkas Béla járási bíró. Központi választási elnök Róth Flóris főtanácsos, helyettese Légrády Béla földbírtokos, jegyző Nékám István. Bizottsági tagok: Liptay B. Jenő főtanácsos Takács Feren ipartestületi elnök, Rauchwerger Dávid kereskedő, Horváth Géza gyárigazgató. Pótagok: Schreiner János főgondnok, Szélyi László bankigazgató, Pólyai Antal iparos, Révay Sándor kereskedő. Vidéki bizottságok (elnök, helyettes jegyző, helyettese) Zpálfalva Borbás István, Matheidesz József, Mészáros Ferenc, Grosch Andor; Baglyas Köntzöy Ferc, Kossik István Horváth Károly; Farkas József; Kisterenye Botár Gyula; Nagy Elemér, Wobaner Géza, Hecsethy Gyula; Nemti: Éltes Kamil, Villányi Miklós, Tulcsik Endre, Zagonyi János. Kazár: Csekey Sándor, Dzsida József, Zsuffa Kálmán, Török Dezső; Mátraszelen: Fényi Géza, Adorján Henrik, Benkő Dezső, Grosz Frigyes; Vizslás: Péter Sándor Ispán I., Tóth Kálmán, Mojzes Rezső; Homoktereny: Dr. Holcsik Béla, Neszméry Alajos, Máté Béla; Mátravály: Korbács Ferenc, Hoffmann Gyula, Szelenyi Béla, Volarik Ferenc; Zagyvaróna: Villetter Tivadar, Walner Aladár, Vladimir Gyula, Galbács Gyula; Bárna: Brozina Gyula, Susán La-

jós, Theiner László, Pettauer János, Czeder: Lapsánszky János, Farkas Richard, Rudi Béla, Csató Antal; Pogony: Csomor Máttyás, Varga Miklós, Tanner Gyula, Varga Ilonka; Somoskőújfalva: ifj. Krepuska Géza, Csuha István, Dörner Győző, Thomka Pál; Somoskő: Vágó Péter, Groger János, Gulyás Mihály, Thomka János; Lapujtő: Dr. Papp Szász Tamás, Fedák Béla, Fekete Kálmán, Horváth Gáspár; Karancsalja: Légrády Ferenc, Csernák Gáspár, Csomor Margit, Szöllös József; Karancsapátfalva: Mocsáry Ödön, Telek Gábor, Csuha Péter, Telek Péter; Karancsberény: Császár Pál, Torák Pál Vincze Imre, Torák Máttyás; Karancskesz: Platty Árpád, ifj. Takács Mihály, Petróczy Gyula, Zsidai Pál. Salgótarjánban I. kerület elnök Eisele Gusztáv h. elnök Kovács Béla, jegyző Röder Alfréd, h. jegyző Paksy Árpád. II. ker. elnök Dr. Varga Kálmán, h. elnök Dorozsnyák Géza, jegyző

Barthó Dániel, h. jegyző Fekete Gyula. III. ker. elnök Schlattner Károly, h. elnök Kuhinka Gyula, jegyző Behine László, h. jegyző Bóth Gyula. IV. ker. elnök Puschmann Gyula, h. elnök Rameshoffer Béla, jegyző Schöck Gusztáv, h. jegyző Nagy Antal. V. ker. elnök Szenthe László, h. elnök Sztankovics János, jegyző Körmöczy György, h. jegyző Kaszper Kálmán.

A képviselőjelöltekre vonatkozó ajánlásokat Salgótarjánban a városháza tanácstermében 1926. november hó 30-án (kedden) d. e. 9 órától d. u. 1 óráig, a választási bizottság hivatalos helyiségében lehet átnyújtani a választási biztosnak.

A választási eredmény ugyancsak Salgótarjánban a városháza tanácstermében fog kihirdettni.

A salgótarjáni választókerületben a szavazás nyilvános és az 1925. évi XXVI. t. c. 74. §-a értelmében minden választó köteles megjelenni a szavazatszedő küldöttség előtt még akkor is, ha szavazni nem kíván. Aki a szavazatszedő küldöttség előtt meg nem jelen, az 1925. évi XXVI. t. c. 172. §-a értelmében 1-10 aranykoronáig terjedő pénzbírsággal fog büntettni, ha csak távolmaradását 8 nap alatt nem igazolja.

A R. Kat. Olvasókör 25 éves jubileuma és új helyiségének ünnepélyes felavatása.

November 21-én a késő ősnek derült vasárnapjára virradt a város. Új székházát avatja a Kat. Kör s egyuttal negyedszázados jubileumot is ül. Az iskola ucca és az új székház környéke kellemes benyomást tesz. Rend és tisztaság mindenütt. Az őszi szellő a nemzeti és városi színek lobogóit lengti. Az izléses díszbejárat és beljebb a terem szép díszítése, Berta László bányaácsmester ügyességét dicséri.

Az acélgyári Olvasóegylet zene-szóval vonult a testvér-egyesület ünnepére, ahonnan fél 10 órakor a zenekar hangjai mellett vonultak a templomba. A szentbeszédet P. Badalik Bertalan Domonkos r. atya tartotta, aki magas szárnyalású beszédében mutatott rá a Katolikus kör fontosságára, a krisztusi és nemzeti eszméket valló tagok kötelességeire. A fehérreverendás páter nagyszerű szónoklata magával ragadta a hallgatóságot, mely zsufolásig töltötte meg a templomot.

Szentbeszéd után Dobrozenszky Henrik tábori ezredes főpap celebrált infulás nagy misét, Horváth László kör elnök és Demeter Bertalan s. lelkész asszisztálásával. A szentmise alatt a kör dalárda Röder Alfréd vezetésével és a Mária Kongregáció énekkara énekelt szép egyházi énekeket. A szentmisén megjelent a Kör magas vendége Dr. Sztranyavszky Sándor belügyi államtitkár, Pályi Pál főispán, Dr. Baross József al-Dr. Förster Kálmán polgármester, Hausenblas Károly alezredes, állomáskaparancsnok egész tisztikarával, Róth Flóris és Liptay Jenő főtanácsos igazgatók, Seimetz és Szenthe palackgyári igazgatók, Dr. Holics bánya-főkapitány, Wabrosch Béla kör elnök és még sokan úgy az intelligenciára, mint a munkásság részéről.

A szentmise után az ünnepelő közönséggel élén a papság a Kör új székházába vonult, ahol már a társ-egyesületek kiküldöttei, vártak a menetre. A tábori főpap miután a Ház megszentelését elvégezte, szép beszédet intézett a közönséghez. Ezután a kör dalárda a Hísekeggyel nyitotta meg a diszkögyűlést. Wabrosch Béla vázolja a kör 25 éves működését, az örömben és szomorúságban gazdag esztendőket. Az anyagiakkal való bizonytalan próbálkozás, a pénz elértéktelenedés stb. stb. hűségét képtel adja a valutáris szempontból bizonytalan időknek, az előadó humor sokszor nagy tetszést váltva ki a hallgatóság köréből. Szeretettel emlékezik meg a Kör régi tagjairól, nagy elismeréssel szölvő a jelenlegi vezetőségéről, amelynek jószágos pártfogójuk akadt Dr. Vass József népjóléti miniszterben, Dr. Sztranyavszky Sándor volt nógádi főispán, belügyi államtitkárban és Dr. Förster Kálmán polgármesterben. Nagy elismeréssel szól az adakozókról, a Kör buzgó tagjairól, Isten áldását kérve a Kör további működésére.

A részletes és érdekes beszámoló

után Dr. Sztranyavszky Sándor államtitkár emelkedik szólásra s nagy szónoki képességgel és hatással köszöni meg az üdvözlést és hívja fel a felekezeti béke megőrzésére e város társadalmát. A nagy tetszéssel fogadott beszéd után a társ Egyesületek üdvözlők az Olvasókör jubileuma és házavatása alkalmából. Majd Fekete Gyula kör elnök pénztáros olvassa fel az adakozók nevét, ezután a Szózat eléneklésével fejeződött be a diszkögyűlés, mely után a közönség egyrésze el-távozott, másik része az ivó helyiségekben elhelyezkedve várta az 1 órakor kezdődő közebédet.

Diszebéd.

A Római Katolikus Olvasókör negyedszázados jubileuma és új, hatalmas székházának felszentelésével kapcsolatban f. hó 21-én délelben 150 terítékű diszebéd volt, amelyen résztvett városunk társadalmi felekezeti külömbőség nélkül. A vendégek sorában pedig ott láttuk, dr. Sztranyavszky Sándor belügyi államtitkár Pályi Pál vármegyénk új főispánját, Baross József alispánt, Visnovszky Rezső tanfelügyelőt Dr. Eliašy kerületi főkapitányt stb. Az első felköszöntőt Wabrosch Béla a kör diszelőke mondotta XI. Pius pápára és a kormányzóra, mely után Baross József alispán mondott mély értelmű szavakat a felekezeti békéről, köszöntve dr. Sztranyavszky Sándor államtitkár, mint azt az érclafat, amelyről mindig visszapattannak a felekezeti béke megbontóinak törekvései. Horváth L. elnök a megjelent előkelőségeket ünnepelte. Dr. Sztranyavszky Sándor visszaválaszában a kör megértő, nemesszívű vezetőit éltette. Pályi Pál megköszönte a személyét ért ünneplést: Upponyi József a felekezeti békén helyes felfogását taglalta, Lapsánszky János a kör építkezésében segédkezőt nyújtó helyi veze-

tőkre, dr. Förster Kálmán polgármesterre Köntzey Ferencre, a városi tanácsra, építészre, adakozókra és régi tagokra emelte poharát. Dr. Csengődy Lajos mint a testvér protestáns felekezet lelkésze kért áldást az új házra. Róth Flóris főtanácsos a vallásosságot, a vallásosság szükségességét fejtette ki a természetből vett gyönyörű hasonlatokkal.

Hírek és különféle.

Kultúraest. A R. K. Olvasókör f. hó 28-án tartja első kultúraestjét Assisi Szent Feren születésének hétszázéves évfordulója alkalmából. A felolvasást Horváth László: városi tanácsnok tartja. A kísértő műsor a megnyitás estélyén előadott énekek és Avatás c. szindarab. Továbbá Körmöczy György, Röder Alfréd és Sztankovics János együttesben előadott melodráma lesz. Mindenkit szívesen lát az Elnökség. Belépődíj nincs.

A Hírszínház műkedvelő gárdája J. Lőrinczy Irénke és Jávör Ervin fellépéssel f. hó 27-én szombaton a hírszínházi olvasókör termében nagy művészeti rendez. Az előadás pont fél 9 órakor kezdődik, előadás után tánc lesz melyhez a zenét a gyári zenekar szolgáltatja.

A salgótarjáni választókerület választó közönsége szeretett képviselőjelöltje dr. Sztranyavszky Sándor m. kir. belügyi államtitkár tiszteletére f. hó 28-án este 8 órakor a Vadász-szállóba nagy éttermében pártvacsorát rendez. A vacsora ára 25.000 korona. Jelentkezni lehet a kibocsájtott jelentkezési íveken és a pártirodában f. hó 28-án déli 12 óráig. Rendezőség.

Cecília est műsora: 1. Mendelssohn nyitány. Előadja a bányazenekar. 2. Tschaiowsky: "Chanson triste." Pierre: "Serenata." Gordonkán játssa Bender Baby. Zongorán kíséri Röder Alfréd. 3. Chopin: "Impromptu." Lauer: "Echo d' Wien." Zongorán előadja Dankó Aladár. 4. Curshmann: "A rózsához." J. Strauss: "Tavaszi hangok." Éneklir dr. Cidró Jenőné. Zongorán kíséri Dankó Aladár. 5. Cibulka: "Bál utáni álmok." Játssa a bányazenekar.

A Róm. Kath. Olvasókör 1920. nov. 21-én megtartott avatásán a házalapra a következők adakoztak: Acélgyári Olvasó Egylet, Dr. Holics Endre, Netzkó Máttyás. 1-1 millió korona. Ender István, Patay István, 500-500 ezer korona. Szilárdy István, 300 ezer korona. Kiss Gyula, Rameszhoffer Béla, Krejcsovic Gyula, 200-200 ezer korona. Végh Kálmán, 135 ezer, Fischer Ferenc 130 ezer, Römer Árpád 120000 K (Folyt.)

Porázik György.

Öröm, hála és meghatottság nemes érzésével írjuk e ragyogó közismert ívet cikkünk elébe és magunk részére is, a soha el nem muló szeretet zengő himnuszával köszöntjük őt nagy ünnepe al-

ÜGYES FIÚ

tanulóknak felvétetik MAYER

VILMOS — Nagy Magyarországi

hoz c. FÜSZER és CSEMEGE

üzletbe. — Fő ucca. —

Salgótarján és Vidéke Hitelszövetkezet mint az Országos Közp. Hitelszövetkezet tagja

Elfogad takarékbetéteket magas kamatozással.

Folyósít: Ipari és mezőgazdasági kölcsönöket előnyös feltételekkel.

Betörés, tűz, jégkár stb. biztosításokat eszközöl.

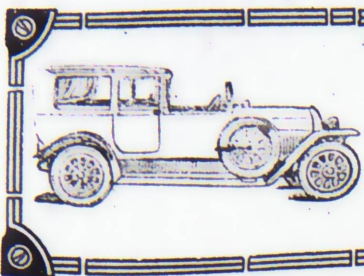
Bornagykereskedés

mint a Ceglédi Hitel és Pinceszövetkezet uradalmi fajborainak lerakata.

Olcsó árak!

Pincénket okvetlen látogassa meg.

Pince: Karancsaljai u. Iroda: Főter 479.

Bérautó!

Bérelhető: Römer Testvéreknél.

Telefonhívó: 24.

6 ülés
Lakodalomra
Keresztelőre

kalmából, melynek lélekemelő nagyszerűségét és bensőséges melegségét gyengésséggel nem képes hűen tolmácsolni.

Mi magyarok, — különösen itt Salgótarjánban, — szeretünk ünnepelni és alig mulik el hét, ünnep nélkül. De ünnep és ünnep között nagy különbség van és épp ez a rendkívüli nagy különbség avatta oly értékké Porázik György nyug. igazgató tanító tiszteletére rendezett ünnepélyt, melynek felejthetetlen impressióit és az ott felcsillamló igazgyöngy könnyeket szívünk rejtekébe zártuk, mikre mindig, a legszívesebben fogunk emlékezni.

A f. hó 21-én az acélgyári olvasóegylet nagytermében megtartott iskolaszéki diszülés keretében is rég nem látott nagyszámban összegyűlt közönség jelenlétében — kiknek tömött soraiban ott láttuk ugyazólván városunk társadalmának összes reprezentánsait. — folyt le a díszes ünnepség, melynek impozáns fényét kiválóan emelte belügyi államtitkárnk, szeretett képviselőjölőnk Dr. Sztranyavszky Sándor ömeltősága személyes megjelenése; ki nagyfokú elfoglaltsága mellett is szakított magának időt arra, hogy szerény körünkben megjelenve ünnepi érzéseinkben osztozzon és mint említette utolsó főispáni funkciót végezve: a kormányzó ur öfomeltősága megbízásából a jól megérdemelt IV. oszt. érdemkereszttel dekorálja ami többszörös jubiláns tanítómesterünket.

A diszgyűlést. az elnöklő Liptay B. Jenő kormányfőtanácsos, gyárigazgató, iskolaszéki elnök a magyar Crédó hangja után, pont öt órákor, tartalmas beszéd kíséretében nyitotta meg; üdvözölte az ünnepeltet, az ünnepelő közönséget és azok közt Sztranyavszky államtitkár ömeltőságát és felkérte öt ünnepünk szónokának.

Szünni nem akaró lelkes éljenzés közt állott fel vármegyénk nagy fia és megrázó szavakkal méltatta Porázik Györgynek a népnevelés terén kifejtett munkásságát, kit példaképül állított a magyar tanítóság elé.

A nagyhatású szónoklat — mit sürün megszakított a hallgatóság lelkesedésének fel-feltörő tapsvihara, — sugárzó fényt derített az államtitkár nemes lelki világára, melyet városunk lakosságának most már, szelesebb rétege is örömmel ismert meg és beszédének súlyos gondolatai mély nyomokat vágtak eszméletünkbe.

szünni nem akaró tetszés megnyilvánulás közzönte meg. Utána Dankó Aladár zongoraművész lépett a színpadra. Játékát a virtuozitás magas foka jellemezte, amely művészi hangokat csalt ki a zongora hangjaiból. Majd a körli dalárda énekelte el a „Fohász“-t. Szállt a szolozsma, rabul ejtve a szíveket, felemelve a magasabb régiók felé, ahol már a megtisztult érzések imája zeng dalt a Magasságosnak, a Fenségesnek. Az énekkar Röder Alfréd vezette a töle megszokott precizitással. Utána ismét felcsendült Gábrriel Ferenc hegedűművész hegedűje, Dankó Aladár zongoraművész kíséretével. Paganini ábrándját hallottuk a G huron a művészi játék oly klasszikus tisztaságával, amely csak Istentől ihletett művészeknek adatik meg. Majd Hubai csárdajelenetet hallottuk, mint a magyar zene fenséges színfóniáját. Szünni nem akaró taps honorálta művészi játékokat. Az ünnep egyik fénypontja „Ávatás” című allegorikus színjáték volt, melyet Komoróczy Miklós írt és Vadkerti Béla bányatársulati tanító a jelen időkre alkalmazzák. Az anyag, a materiális gonkolkodás (Szabó István) száll vitába Kliéval (Vadkerti Béla) a történelem szellemével, vitatva az anyag mindent legyőző, lenyűgöző erejét. A vándor (Springer Géza) vívódó kétségbeesése és reménysége kíséri az anyag és az eszme küzdelmét, amikor megjelennek a muzsák szellemei, hogy diadalra vigyék az eszme fenséges tanításait. Egymásután vonulnak be a Hit (Kuster

Az érdemkereszt átadása után, Dr. Visnyovszky Rezső kir. tanfelügyelő, a tanfelügyelőség; Liptay B. Jenő kormányfőtanácsos gyárigazgató, az iskolaszék; Dr. Varga Kálmán városi főügyész, a város; Horváth László a róm. kath. egyház; Dr. Csengődy Lajos lelkész, a protestáns felekezetek; Oláh Miklós iskola igazgató, az acélgyári tantestület; Barthó Dániel tanítóegyesületi elnök, a megyei áll. tanítóegyesület; Grusz Ferenc művezető, a volt tanítványok; Fridrich Sándor V. oszt. tanuló, a jelenlegi tanítványok nevében üdvözölték a kitüntetett nyugalomba vonult érdemes igazgató tanítót. A szónokok szebbnél-szebb beszédével, lapunk korlátolt terjedelme miatt sajnos nincs módunkban külön-külön foglalkozni, de mint illetékes helyről értesülünk, cikünk e bántó hiányossága pótolva lesz azáltal, hogy e ritka szép ünnepély összes elhangzott beszédei emlékkönyv alakban a közel jövőben nyomtatásban megjelenik: hirdette Porázik György elhervadhatatlan magasztos emlékét.

Az ünnepelt ösz Patriárka a szívbeli meghatottság remögő szavával, elfogódott hangon köszönte meg a magas kiüntetést, az államtitkár ur ömeltősága megtisztelő fíradozását és meleg szavait. Majd az üdvözléseket és jó kívánságokat köszönte meg a megindultságtól reszeltő hangon és könnyező szemekkel, a könnyező szemeknek... Ezek a könnyes szemek mindennél többet mondanak.

A Himnusz akkordjaival végződött az emlékeletes ünnepély; a himnuszával, mi oly gyakran csendül meg az ő jószágos ajkán és mit oly lelkes hűvvel tanított ő lsten és a haza dicsőségére ötvenhat esztendőn keresztül a magyar kultúra hű szolgálatában.

Szilvássy.

Vallomás Nem Szent Ágoston Rousseau vallomásaiban eszmaköréből árad szavam A szépség az ideál. a lebilincselő egyéniség után szomjuhozó lelkem ujjong Évek óta lekötött, majd nem teljes testi téllenségre kárhoztatott vágygódó, az életértékeit kereső mióttom nyert magasztosulást az elmúlt vasárnap a piac téren A hősök szobrára vetett tekintetem, a várakozó fel alá sétáló tömeg és az immár országos hírnévű képviselőjelölt utáni várakozás fokozódó izgalomba ejtett A csodás szépségű, november régi nap még a nyugati ég peremén bucsuzkodott Egészse-

Alice), a Remény, Nékám Lici, Szeretet, Olaj Magda, a Tudomány, (Holles Emma) a jószág, (Balázsovics Irén), a Dicsőség, (Gábrriel Vali) Hazaszeretet (Chmel Ilona) Bátorság, (Gündert Kató), Hősiesség, (Fekete Olga), Igazság, (Viletel Ella) és a költő (Csics László) Az anyag szígyenkezve sompolyog el, majd Klié a muzsákat kéri, hogy üljenek örömmünnepet, a történelemmel, ragyogó, fenséges ünnepet, amelyben a muzsák szellemi tanítják az emberiséget, a nép és lelki nemessége fensége, ideális igazságaira. Végül Hungaria (Gergely Ilona) lép be, mint a történelem megtestesítője. Leperregnek előttünk magyarország történelmének fényes napjai Árpád vezértől, a Doberdón őrt álló magyar honvédig, a tatárjárástól a 48-as szabadságharc csodálatos küzdelméig. Az izzó hazaszeretnek, a lángoló hazafiai érzésnek hymnusa volt e darab, amelyből erőt, bátorságot, lelkesedést és reménységet merített az elcsüggedt magyar szív, a kétségbeesett magyar lélek egy jobb magyar jövőben való bizakodásban, egy boldogabb magyar hajnalhasadásban való reménységben. A szereplők mindnyájan művészi, odaadó játékkal tündek ki, amely bátorította a darab nagyszerű sikerét. Az újabb rész szerzőjét Vadkerti Béla, b. tanítót nem kell felfedeznünk. felfedezték őt a Gárdonyi Társaság és a Madács Társaság akkor, amikor tagjaik közé beválasztották. A fiatalabb tanítógeneráció egyik legértékesebb és legtar-

ges. friss szellő futkározott a téren A zene időnkint fel felhangzott Az emelvényen megjelent a közkedvelt bányafo tanácsos s a nyílt actus kezdetét vette. Majd küldöttség ment a jelölt elé s benső forrongásom lázasan emelkedett a várakozástól. Hiszen sohasem láttam el-tartó meggyém kiváló alakját kiért égett a közönség. dicsőítellék a barátai és áradztak a női keblek mind kitűnő symptomái a nagy népszerűségnek A küldöttség feltűnt messziről Az éljenzés felhangzott s a remegően figyeltől jó távol eső emelvényen megjelent a férfi. Nem lehetett ott most már más látni. Nemes, delege megjelenésű, meghabonázó alak. kinek csak a piactérre kellett tekintélt vetni, hogy minden szív izgalomba boruljon. Az egyes küldöttségek homályban mint staffage vonultak fel. A szemek ő reá tekintettek kinek pusztá megjelenése, amint szépen ivelt hamloka, okos, izgatón fasciniáló feje el elhajlott a tér közönsége felé, mely alig várta, hogy szavát hallhassa. Végre a felső kabát lekerült az elegáns, magas terméről s előttünk állott teljességében az ideálisan szép férfi festői attitűdjében. Karja jellemkedik s most már teljes erővel tekintett a térre s megcsendül az orallio. Sympatikus színezésű csengő le-nor hang mely szárnyaleva fut a tágas téren A mondatok pompásan kikerekítvén hajlékony kijejező accentuálással és kitűnő érthetőséggel szállottak megszire s a tartalom hevesen megnyilatkozó, szózatú behatoltak a fűbe. a szíve az elmébe és a varázs leirhatatlan Mi az a jelenség kiállott fel a tekintem?! Miesoda modern próféta ez a férfi kijátsza halad végig a feléje vágyódó sympatián már a harmadik mondatnál?! Honnan jö ez a nagy ember, ez a magyarság lelkéből kisarjad-zott tömeglélek, ki véghetetlen értékkel megjelenése varázsának talán maga sem tudja Oh boldog Tarján sugla, kiálltolt valami a bensőmben hogyan érdemled meg, hogy nagy és fontos ügyeidnek ilyen fenomenális interpretátora és megtervezője legyen. Ennek a szépségben férfiad dithasonult jelenségnek minden tarjánai szívében égni kell lelkes lánggal. A férfiak rágondoljanak, a nők meda-illanba hordozzák képét és az acél, a szén, az üveg, az idomítható vas kelljen életre és érezze meg most már, hogy értékeinek, jólétének, előrelörésének diadalát csak ez a fenséges férfi juttathatja érvényre. Mennem kellett. De hazaig az uton és nyugró helyemen a kiállott lelki és testi nemes izgalom hatása

talmasabb tagja, akire méltán lehet büszke Salgótarján tanítósága. A szindarab az irodalmi stylus klasszikus remeke, amelyhez a háborús és forradalmi idők ügyes rajzát Vadkerti írta. A közönség hosszasán tapsolta meg a gyönyörű színjátékot s a függöny elé hívta Vadkerti Bélát. Végül Hubert győzelmi dalát énekelte a körli dalárda Röder Alfréd művészi vezetésével.

Altalános vélemény volt az az elismerés, amely az olvasókör avató estélyét a klasszikus műsorú esték közé sorozta. Méltán mutatta meg a kör jövőbeli programját, amely a tudomány, művészet, hazaszeretet, társadalmi megbecsülés jövőbeli programja lesz. Az elismerésnek legszebb palmaágát nyújtotta a körnek Salgótarján polgársága akkor, amikor társadalmi és valláskülömbőség nélkül vett részt az ünnepélyen, hogy ezzel is dokumentálja azt a közös érzést és szeretetet, amely Salgótarján polgárságát összeköti a salgótarjáni Róm. Katolikus Körrel. Az a kicsi mag amit a kör fenkönt gondolkodásu alapítói negyedszázaddal ezelőtt elvetettek, az a házavató estélyé nőtte ki magát, ahol Salgótarján polgársága egy felejthetetlen estével a lelki kincseknek oly gazdag tárházát vitte magával, amely a legnagyobb elismerés és eldratás hangján szól azokról a szereplőkről s a kör ama vezérilairól, kitartása s lankadatlan ügybuzgalma tette oly fényessé a kör házavató estélyét. Kuster Lajos

alatt ez kiállozott bennem leküzdhetetlenül és elemi erővel: Éljen Dr. Sztranyavszky Sándor!

Felhívás az evang. özvegyek, árvák és nyugdíjasokhoz. Az evang. lelkesi hivatal ezuton is felhívja mindazokat az evang. özvegyeket, árvákat és nyugdíjasokat, kik a karácsonyi segélyezésben részesülni óhajtanak és még nem szerepelnek az egyházi nyilvántartásban, hogy mielőbb jelentkezzenek a lelkesi hivatalban lehetőleg du. 1-3 óráig naponta.

Meghívó. Nagybányai vitéz Horthy Miklós Magyarország kormányzójának legmagasabb névpapja alkalmával a róm. katolikus kör helyiségeiben 1926 december 5-én vasárnap este 7 óra 30 perckor kezdődő Miklós estélyre, melyre tisztelettel meghívja a Salgótarjáni Levente Egyesületek rendezősége. Az estélyen salgótarjáni leventék szerepelnek. Belépődíj nincs. Adományokat a leventék zászlója javára köszönettel elfogadjunk. Este 7 óra 30 perckor: 1) Hymnus, 2) Prolog: tartja Szántay István máv. állomásfőnök., 3) Csajkovszky, Ramancz: Előadja hegedűn Egri Endre polg. isk. tanár, levente oktató, zongorán kiséri Egri Endréné urasszony., 4) „Mi a haza”? Melódráma: Szavalja Kör-móczy György tanító, levente oktató, zongorán kiséri Kovács Géza tanító levente oktató. 5) A megölt iskola, irre-denta szindarab. 1 felvonásban Előadják az Acélgyári Leventék. Szereplők: Kö-lönte Gábor tanító: Jancsik Gyula, Ilonka a felesége: Kotra Irén, Babesen oláh tanfelügyelő: Knapicius Gyula, Virág, re-nenegát oláh főhadnagy: Csarba Mihály, Vajna Berci széklly legény: Papp Ervin. A darab Háromszék vármegyében törté-nik. 6) Palóc nóták: éneklí Javorek Er-zsebet urhölgy lapujtói tanítónő. zongorán kiséri Kovács Géza tanító levente oktató. 7) „Üzenet a vezérhez”. Írta: Szilágyi Béla szavalja Somoskövy Irsván bányatársulati levente, a vers végén Horthy apotheisis, bemutatják a banya leventék.

Az Ev. nő és leányegylet Karácsonyi vásárja dec. 12-én és 13-án lesz az I. ker. (volt evang.) iskola termében. Megnyitás d. e. 11 órákor 12-én vasárnap.

Kinevezés. A vall. és közokt. ügyi miniszter Oláh Margitka okl. tanító-nőt, Oláh Miklós acélgyári igazgatótanító leányát áll. tanítónőnek nevezte ki s szolgálatra a helybeli II. körz. áll. leányiskolához osztotta be. Midőn e hírt lapunkban közzétesszük, egyuttal részünkről működéséhez eredményes kitartó munkát kívánva gratulálunk.

Kitüntetés Kádár József balatoni plebánost, lapunknak kedves munkatársát az egri Gárdonyi Irodalmi Társaság f. hó 12-én rendes tagjai köré. választotta meg. A megválasztás bőséges prózai vers és zeneszerző tevékenységet honorált.

Adventi est. November 28-án vasárnap az evangélikus templomban d. u. 5 órákor adventi estélyt tart a Luther. Szövetség, melynek ünnepi rendje a következő lesz: 1) Közének. 2) Oltári ima. 3) Mester, a böszvihar dühöng. Éneklí Zelenka Pannik Orgonán kiséri Kovács Géza. 4) Hegedűszóló orgonakísérettel. Előadják: Vilezal Richárd és Kovács Géza. 5) Közgazdasági életünk szebei. Előadást tartja Figus Béla, városi főszámvévő h. 6) Karének. Előadja a Prot. ének-kar. 7) Hegedűszóló. Előadják: Vilezal Richárd és Kovács Géza. 8) Zárszó, ima mondja Dr. Csengődy Lajos. 9) Közének.

Toast az acélgyárban. Igazán kedves és előkelő vendégei voltak a napokban az acélgyárnak ömeltősága zorkóczi Zorkóczy Samu kormányfőtanácsos, központi műszaki igazgató neje és bájos leánya Hanna személyében, kik rokon és ismerősök látogatása f. hó 11-én érkeztek városunkba és akiknek tiszteletére 13-én d. u. 9 órákor az acélgyári tisztviselői kar a tiszti kaszinóban fényesen gikertült százhusz terítékes teastélyt

rendezett. A teljes számban megjelent tisztikart és családját Liptay B. Jenő kormányfőtanácsos, gyárigazgató mutatta be az ünnepelt előkelőségeknek, kiket Brezina Gyula aranyos kis lánykaja Marienka üdvözölt és kiknek egy izléses művészi csokrot nyújtott át az acélgyár mély hódolata és szeretete jeléül. A teastely alatt a gyári vonós zenekar szebbnél-szebb zeneszámokkal emelte az ünnepi hangulatot és a meghitt bizalmas jókedvet. Este nyolc órakor az olvasókör nagy termébe vonult át az illusztris társaság, hol az árva gyermekek karácsonyi akciója javára és a magas vendégek tiszteletére az acélgyári műkedvelők színelőadást tartottak. Színe került Zagon István kedves kis vígjátéka: Marika, melynek szereplői tehetségük legjavával hódoltak az ünnepeltnek. A nagyszerű játékot a hálás publikum is a tetszés tapsaival honorálta. Az előadást jól sikerült családi jellegű táncmulatság követte, melynek csak az ébredő hajnal rózsaszínű pirkadása vetett véget és a szétoszló vendégsereg egy kedves est meleg emlékével tért otthonába. Ráfael

Kortés nóták.

Szöke Tisza haragjában c. dal dallamára.

Aki legény most álljon ki a gátára,
Szavazzon a keresztények pártjára,
Jöjjön velünk aki magyar, ki bátor
Éljen a mi képviselőnk
Dr. Sztranyavszky Sándor!!

Nem kell nekünk Baticz csak a fenének,
Aki lelkét eladta az ördögnek
Huzza el majd a nótáját a kántor;
Éljen a mi képviselőnk,
Dr. Sztranyavszky Sándor!!

Bányász testvér add ide a kezedet
Ne hajtsd Baticz vállára a fejedet
Ne légy többé sehonnai se vándor,
Éljen a mi képviselőnk
Dr. Sztranyavszky Sándor!!

Aki magyar jöjjön velünk, ne féljen;
A kis gazda földmives pártra nézzen!!
Szavazzon rá ez a keresztény tábor,
Éljen a mi képviselőnk
Dr. Sztranyavszky Sándor!!

Sztranyó bácsi azt üzenete !!

(„Kössuth Lajos azt üzenete” dallamára)

Választások előtt állunk
Képviselőt választhatunk
Régi nóta régi e dal
Nem kell nekünk csak faj magyar.
Éljen Sztranyavszky

Kellemetlen volt az nekünk
Hogy Králík dirigált nekünk
Megmutatjuk, hogy kik vagyunk
Csak Sztranyavszkyra szavazunk
Éljen Sztranyavszky

Államtitkár a jelöltünk
Őt választjuk, őt szeretjük
Bizunk benne mind halálig,
Nem kell nekünk soha Králík
Éljen Sztranyavszky

Vigyázz mert az ördög elvisz
Ha jelölted marad Baticz
Mennyországba jutsz te akkor
Ha Sztranyavszkyra szavazol
Éljen Sztranyavszky

Sztranyavszky lesz a követünk
Erte tűzbe vízbe megyünk
Nem igaz magyar ember az
Ki nem Sztranyavszkyra szavaz
Éljen Sztranyavszky

A Kis ujság újra megjelenik.
A magyar ujságírásnak és az egész magyar közéletnek jelentős eseménye, hogy a Kis ujság, amely a maga félmillió példányszámával a békebeli Magyarország legelterjedtebb és legnépszerűbb lapja volt, újból megjelenik. Az új életre támadt Kis ujság hű maradt négy évtizedes programjához és továbbra is a kisemberek érdekeinek szószólója, a gazdasági és iparosági jogos kívánságainak lelkes támogatója, a nagy nemzeti érdekek harcosa lesz. A Kis ujság főszerkesztője Huszár Károly volt miniszterelnök, felelős szerkesztője Szederkényi Anna írónő. Ára 1000 korona, egy hónapra 25000 korona. A Kis ujság kiadói hivatalának címe: Budapest, IV., Dalmady utca 3.

KESZLER ÁRPÁD

ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
SALGÓTARJÁN. FŐ UTCA 480.

Karácsonyi és újévi ajándékok.

A legolcsóbb bevásárlási forrás arany és ezüst é k a z e r különlegességekben és ó r á k b a n. — Kedvező fizetési feltételek. — Részlet fizetésre is. — Alpakka ezüst evőeszközök tokban és nagy választékban kaphatók.

— Saját érdekében tekintse meg kirakatomat. — Veszek törött aranyat és ezüstöt a legmagasabb árrban. Minden nálam vásárolt óráért 5 évi írásbeli jótállást vállalok. — — — Órajavítások műhelyemben pontosan eszközöltetnek.

Mint a salgótarjáni „HANGYA” Fogyasztási Szövetkezet Divat osztálya

ezuton tisztelettel értesítjük igen tisztelt tagjainkat és vásárló közönségünket, hogy az őszi idény beálltával

raktárunkat dúsan felszereltük

a legfinomabb

angol divat flanelokkal és barchetokkal.

Beszereztük továbbá a selyemáruinkat is:

Chrepdeschine zsaphone és belésselymeket
legfinomabb minőségben tartjuk raktáron.

Felhívjuk közönségünk figyelmét férfi és női divat szöveteinkre,

amelyeket legfinomabb minőségben és
mélyen leszállított áron boosájtunk
rendelkezésre.

A keresztény társadalom szíves támogatását kérjük. Tisztelettel:

„Hangya”
Fogyasztási Szövetkezet

Salgótarjáni APOLLO MOZGÓ heti műsora

Szombat Vasárnap	Kedd	Csütörtök	Péntek
nov. 27 28.	30.	dec. 2	3
Aranyásók a Rivierán Főszerepben: ZORO és HURU Kiegészítésül: Sofőr princez	Sursum corda! Regény a női hűségéről 16 éven felülieknek. Kiegészítésül: Aranyos ördög.	TAKARODÓ 7 felvonásban. Kiegészítésül: Burleszk. Fox hirodó.	

kezdeté hétköznap este fél 9 órakor, vasár és ünnepnap
délután 4, 6 és fél 9 órakor.

Jaj de hangos.

(„Jaj, de magas” dallamára)

Jaj de hangos, jaj de hangos a tarjáni testület.
Ott tanyázik, ott székel az egységes párt szervezet.
Azért hangos a tarjáni testület,
Mert együtt van ott a magyar becsület.

Jaj de sötét; jaj de sötét a tarjáni vigadó
Ki van tűzve, ki van tűzve a fekete lobogó.
Azért gyászol a tarjáni vigadó
Kevés benne a Baticzra szavazó

Büszkék vagyunk; büszkék vagyunk, hogy Sztranyavszky a jelöltünk,
Megválasztjuk, megválasztjuk, bárki legyen ellenünk.

Aki nem mer Sztranyavszkyra szavazni.
Pukkadjon meg mikor elkezdi havazni.

Butorozott szobát keresek lehelőleg zongorahasználattal. Cim a kiadóban.
Eladó egyszoba keményfabutor házi berendezéssel. Ponyi udvarban Szilágyinál.

Kereskedelmi iskolai magánvizsgára mérsékelt díjazással előkészít s jelentkezéseket elfogad Salgótarján Sztankovits János áll. isk. igazgató okl. polg. isk. tanár.

Értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy a Vadász szálloda tánctermét, melyet eddig a Kasinó bérelt, mindenemű mulatságra és összejövetelekre díjtalanul bocsájtom a t. közönség rendelkezésére Lajtos József Vadász szálló.

Hat hónapos fajtisztavizslakutyák eladók.

Vadász szállóban megtekinthetők

A Rudolf Mosse

r. t. kiadásában most megjelent Magyarország Kereskedelmi, Ipari és Mezőgazdasági Cím-tára 1926—1927 negyedik körzeti részére tartalmazza Tisza jobbpartján vármegyéinek: Abauj-Torna, Borsod-Gömör-Kishont, Heves-Nagyrád-Hont és Zemplén teljes és legújabb címanyagát.

A vaskos, 386 oldalas nagyalku cím-tár ára 200.000 korona. Az egész cím-tár, amely az összes megyéken kívül tartalmazza Budapest és környékének teljes címanyagát (összesen 2000 oldalal terjedelemben) egész vászonkötésben 900.000 korona
Megrendelések lapunk kiadói hivatalában küldendők.

A

kuglizó kedvelőket értesítem, hogy étteremben amerikai rendszerű kuglizót szereztem be, mely állandóan a t. közönség szórakoztatására áll

Lajtos József
„Vadász” vendéglős.

OLCSÓN ÉPÍTHET
a többszörös téglaméretű

tufakővel!

Szállítja HALÁSZLIPÓTOKI mérnök
tufakőbánya üzeme.
Eger, Orgonásköz 2.sz.
Árajánlattal, mintakövel készséggel szolgálok

Hirdessünk:

A MUNKA

Politikai hetilapban

Eladó!

1 és 2 éves
gyökeres szőlő-
oltványok,

sima és gyökeres

amerikai vadvesszők,
több fajban gyümölcs-
fák, akác és gledichia csemeték.

Építéshez való falazó kő.

Arjegyzéket küld: Molnár Mihály abaujszántó.

Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy Hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában
Amen.

Az ALTESSE

cigarettapapír

II. Jutalomakciója

A KIOSZTÁS EREDMÉNYE:

10 millió korona Bakuc János Békés,
Tarhos pusztá.
5 millió korona Kun János, Gyulavári,
Danca ucca 208.
5 a 1 millió korona, 10 d. ötszázezer K.
50 a százezer korona, valamint 7629 vi-
gasztalom.

Jól választ, ha amerikai Unders-
wood írógépet vásárol. Hordozható kis
és nagy típusok, Kedvező rémület fi-
zetéssel is. Ligeti Imre Vasut utca 49.